

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V TELČI

TISKOVÁ ZPRÁVA

O Cenu NPÚ Patrimonium pro futuro bojuje kostel sv. Jakuba Většího v Jihlavě

Telč, 1. července 2020

V letošním roce probíhá již sedmý ročník Ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro, jejímž cílem je vyzdvihnout zásluhy o záchranu kulturních památek, významné objevy a nálezy, příklady kvalitních oprav či restaurování a úspěšné prezentace kulturního dědictví. Za Kraj Vysočina byla v kategorii *obnova památky, restaurování* nominována obnova krovu a střešního pláště kostela sv. Jakuba Většího v Jihlavě.

Kostel sv. Jakuba Většího v Jihlavě je od roku 2008 národní kulturní památkou. Vlastník, Královská kanonie premonstrátů na Strahově, se o stavbu příkladným způsobem stará. Zvláště náročná, finančně i organizačně, byla obnova středověkého krovu a střešní krytiny, která byla projekčně připravována již od roku 2012 a realizována od května 2017 do srpna 2019.

Kostel je zasvěcen patronu horníků sv. Jakobovi. Původní pozdně románskou baziliku ještě před dokončením zničil požár a další výstavba již probíhala v duchu gotiky. V květnu 1257 kostel vysvětil olomoucký biskup Bruno ze Schaumburku a povýšil jej na farní. Tato monumentální sakrální památka je dominantou města a vykazuje památkové hodnoty přesahující rámec regionu. Památkově značně hodnotný krov vznikl v 16. století a představuje významný doklad dobového tesařského řemesla. Původní konstrukce byla v průběhu času až do 20. století rozšiřována a doplňována, ale i částečně měněna v závislosti na úpravách stavby a nutnosti oprav. Kompletní obnova střechy kostela v letech 2012–2019 tak navazovala na bohatou historii úprav a musela se vypořádat i s řadou dřívějších zásahů. Obnovy se dočkal krov nad trojlodím a presbytářem kostela, nad jeho sakristií a nad tzv. Sladovnickou kaplí.

Krov i krytina byly před opravou lokálně zásadním způsobem narušeny. V případě obnovy konstrukce krovu proběhlo zejména odstranění závad způsobených povětrnostními vlivy a dřevokazným hmyzem, ale také korekce dodatečných, částečně nevhodných zásahů do původní konstrukce. V místech konstrukčních defektů navrhl projekt nově vložené tesařské konstrukce. Původní části však zůstaly v maximální míře zachovány, byly vyspraveny a ošetřeny.

I vzhledem k tomu, že značná část krovu pochází z doby okolo roku 1539, bylo rozhodnuto použít při opravách celodřevěné spoje s cílem zachování co největšího objemu původních konstrukcí, nahradit neodborné opravy z předchozích období a zejména vyřešit havarijný stav krovu v prostoru mezivěží.

„Samotná obnova proběhla na vysoké řemeslné úrovni, byly při ní ctěny původní tesařské postupy a případně shodně obnoveny původní tesařské spoje“, konstatuje Petr Severa z územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Telči, který nad obnovou této kulturní památky prováděl památkový dohled.

Součástí opravy střechy bylo i položení nové glazované krytiny. Před obnovou střechu kryla atypická glazovaná taška tzv. bobrovka (provenience Poštorná), pocházející z rozsáhlé obnovy kostela na přelomu 19. a 20. století. Pálené tašky byly v celém rozsahu nahrazeny, především s ohledem na jejich přichycení k latím hřebíky, kdy každá manipulace znamenala riziko poškození. Nová krytina byla jen pro tento účel vyrobena ve Slovinsku, neboť tamní dodavatel byl jako jediný schopen dodat bobrovku takřka shodného tvaru, velikosti a barevnosti glazury v několika odstínech. Aby byl zachován vliv poslední výrazné vývojové etapy kostela z přelomu 19. a 20. století, bylo zvoleno výrobní zreplikování atypické střešní tašky v maximální možné míře.

Obnova byla podpořena z prostředků Integrovaného regionálního operačního programu a zahrnovala také úpravy pro zpřístupnění krovu veřejnosti. V této souvislosti byly realizovány pochozí lávky a nové osvětlení s technologií LED, jehož ovládání je bezdrátové.

„Návštěvník má tedy možnost seznámit se s historickou konstrukcí, která pro svoji jedinečnost a také jako doklad mistrovské úrovně řemesla našich předků zasluhuje maximální obdiv“, dodává ředitel územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Telči Pavel Macků.

Za Kraj Vysočina nominovalo tuto příkladnou obnovu územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu v Telči. Na cenu NPÚ v kategorii *obnova památky, restaurování* byla navržena Královská kanonie premonstrátů na Strahově (vlastník, investor).

Cenu Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro vyhlašuje Národní památkový ústav letos sedmým rokem. Smyslem ceny je upozornit na pozitivní příklady a příběhy v oblasti památkové péče, ukázat, co se povedlo, a ocenit ty, kteří se o to zasloužili. Komise odborníků, která z řady akcí dokončených v roce 2019 v Kraji Vysočina vybrala jednu nejzajímavější a jako vítěze krajského kola ji nominovala do celostátního kola ceny NPÚ, zasedala na územním

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVÍŠTĚ
V TELČI

*odborném pracovišti v Telči v dubnu t. r. Komise na každém ze čtrnácti územních odborných pracovišť NPÚ vybraly do konce dubna 2020 krajské vítěze a nominovaly je na celostátní ocenění v jedné ze čtyř kategorií - **obnova památky, restaurování; objev, nález roku; prezentace hodnot; záchrana památky**. Celostátní hodnocení bude probíhat v několika fázích; členové odborné komise nejprve vypracují k nominacím expertní posudky. Ve druhé fázi se členové komise sejdou na společném zasedání, na němž projednají a prodiskutují význam jednotlivých akcí a na základě hlasování navrhnou vítěze každé ze čtyř kategorií. Ve třetím kole budou návrhy komise předloženy a projednány s generální ředitelkou Národního památkového ústavu Naďou Goryczkovou. Generální ředitelka může rovněž udělit mimořádné ocenění, případně vyzdvihnout za přínos památkové péči výraznou osobnost. Cena má podobu diplomu a pamětní plakety, laureáti navíc získají roční předplatné odborného časopisu Zprávy památkové péče a roční rodinnou vstupenku na objekty ve správě Národního památkového ústavu.*

*Své favority však letos může podpořit i veřejnost; v letních měsících budou lidé moci hlasovat ve veřejné anketě. Počin, který získá nejvíc hlasů v on-line hlasování, obdrží cenu veřejnosti **Památky děkují**. On-line hlasování trvá do 15. srpna. Více informací naleznete na <https://www.npu.cz/pamatky-dekují>.*

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je naplňovat v Kraji Vysočina poslání odborné instituce památkové péče dané zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Telči také zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu, vydává sborník Památky Vysočiny, organizuje cyklus přednášek Rodinné stříbro – Památky kolem nás a provádí archeologické průzkumy. Další informace najdete na www.npu.cz/uop-telc.

Kontakt:

Mgr. Petr Severa specialista pro restaurování, NPÚ ÚOP v Telči, 724 663 726, e-mail: severa.petr@npu.cz

Ilona Ampapová, prezentace a práce s veřejností, NPÚ ÚOP v Telči, 724 663 511, e-mail:

ampapova.ilona@npu.cz